

Sygn. akt IV CNP 54/09

POSTANOWIENIE

Dnia 16 października 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Hubert Wrzeszcz

w sprawie ze skargi pozwanej
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku
Sądu Rejonowego w L.
z dnia 31 stycznia 2007 r., w sprawie z powództwa Artura Z.
przeciwko Kindze K. – H.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 16 października 2009 r.,

odrzuca skargę.

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 31 stycznia 2007 r., który zapadł po utracie mocy – na skutek wniesienia sprzeciwu – przez nakaz zapłaty wydany w postępowaniu uproszczonym, Sąd Rejonowy w L. zasądził od pozwanej na rzecz powoda 800 zł z umownymi odsetkami w wysokości 1,5% dziennie od 9 sierpnia 2005 r. do dnia zapłaty.

Od tego wyroku, który uprawomocnił się bez zaskarżenia, pozwana wniosła skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 424¹ § 1 k.p.c., skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia przysługuje w zasadzie tylko od prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, gdy przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego orzeczenia w drodze przysługujących stronie środków prawnych było i nie jest możliwe. Jedynie wyjątkowo jest możliwe natomiast zaskarżenie za pomocą tej skargi prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie wydanego przez sąd pierwszej instancji. Jej dopuszczalność zależy wtedy od kumulatywnego spełnienia dwóch przesłanek: istnienia wyjątkowego wypadku oraz wystąpienia niezgodności z prawem o kwalifikowanym charakterze, wynikającej z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela (art. 424¹ § 2 k.p.c.). Jako przykłady wyjątkowych wypadków, o których mowa w art. 424¹ § 2 k.p.c., w literaturze i w orzecznictwie wskazuje się ciężką chorobę strony, uniemożliwiającą wniesienie środka zaskarżenia, jej stan psychiczny – sytuacyjny lub o podłożu psychotycznym – który uniemożliwia podjęcie rozsądnej decyzji co do zaskarżenia niekorzystnego orzeczenia sądu pierwszej instancji, katastrofę, klęskę żywiołową, uzyskanie błędnej informacji od pracownika sądu co do sposobu i terminu zaskarżenia itp. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2006 r., I CNP 4/06, OSNC 2006, nr 6, poz. 113).

Z okoliczności sprawy wynika, że pozwana nie skorzystała z przysługującego jej środka odwoławczego w postaci apelacji, co doprowadziło do uprawomocnienia

się wymienionego wyroku Sądu Rejonowego w L. bez zaskarżenia. Wnosząc zaś skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, skarżąca nie wykazała, aby została spełniona przesłanka jej dopuszczalności w postaci wyjątkowego wypadku w rozumieniu art. 424¹ § 2 k.p.c. Jej twierdzeń co do przebiegu rozprawy z dnia 21 grudnia 2006 r. nie potwierdza – będący dokumentem urzędowym – protokół rozprawy. Wynika z niego jednoznacznie, że wymieniona rozprawa – wbrew jedynie odmiennym twierdzeniom skarżącej – zakończyła się podaniem kolejnego terminu rozprawy (30 stycznia 2007 r., godz. 9³⁰), który obie strony obecne na rozprawie przyjęły do wiadomości i zostały zobowiązane przez Sąd do ponownego stawienia się w celu przeprowadzenia dowodu z przesłuchania stron. Pozwana nie stawiała się jednak na rozprawę w dniu 30 stycznia 2007 r. i nie usprawiedliwiła swojej nieobecności. W tej sytuacji nie można podzielić stanowiska skarżącej, że nie skorzystała ona z apelacji, ponieważ nie wiedziała – na skutek niepowiadomienia jej przez Sąd o terminie rozprawy z dnia 30 stycznia 2007 r. – o wydaniu zaskarżonego wyroku. Niespełnienie omawianej przesłanki dopuszczalności skargi stanowi już wystarczającą podstawę do jej odrzucenia.

Niezależnie od tego wniesiona przez pozwaną skarga nie spełnia wszystkich wymagań przewidzianych w art. 424⁵ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia powinna zawierać oznaczenie orzeczenia, od którego została wniesiona, przytoczenie jej podstaw i ich uzasadnienia, wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżone orzeczenie jest niezgodne, uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy, wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe i wniosek o stwierdzenie niezgodności orzeczenia z prawem.

Wymienione wymagania skargi mają charakter konstrukcyjny i powinny być spełnione kumulatywnie. To oznacza, że skarga niespełniająca któregokolwiek z nich jest dotknięta tzw. brakiem istotnym, nienaprawialnym w trybie właściwym dla usuwania braków i podlega odrzuceniu bez wzywania do ich usunięcia. Każde z tych wymagań przewidzianych w art. 424⁵ § 1 k.p.c. – na co Sąd Najwyższy wielokrotnie zwracał uwagę – ma charakter samoistny, powinno być

zatem spełnione niezależnie od innych wymagań (por. postanowienia Sąd Najwyższego: z dnia 20 lipca 2005 r., IV CNP 1/05 i z dnia 18 stycznia III CNP 21/05 niepubl.).

Należące do wymagań konstrukcyjnych skargi uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy, pozostaje w związku z tym, że skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia – zgodnie z art. 424¹ § 1 k.p.c., odczytywanym łącznie z art. 417¹ § 2 k.c. – przysługuje tylko wtedy, gdy przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem stronie została wyrządzona szkoda. A contrario, jeżeli szkoda nie wystąpiła, to skarga nie przysługuje (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 września 2005 r., III CNP 5/05, niepubl. oraz z dnia 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05, OSNC 2006, nr 1, poz. 16). Użyty w art. 424¹ § 1 i w art. 424⁵ § 1 pkt 4 tryb dokonany nakazuje przyjąć, że chodzi o szkodę, która już wystąpiła, a nie o szkodę hipotetyczną, zagrażającą w przyszłości (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05, OSNC 2006, nr 7-8, poz. 141). Składając w skardze oświadczenie o jej wystąpieniu, skarżący powinien wykazać rodzaj i rozmiar szkody, czas jej powstania oraz związek przyczynowy między wystąpieniem szkody a wydaniem orzeczenia (verba legis: spowodowanej przez wydanie orzeczenia) (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05 i z dnia 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05). Szkodą w rozumieniu art. 424¹ § 1 pkt 4 k.p.c. jest tylko taka szkoda, która została spowodowana wydaniem orzeczenia. Dlatego tak rozumianej szkody nie stanowią koszty poniesione przed wydaniem zaskarżonego orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 28 listopada 2006 r., III CNP 46/06, niepubl., z dnia 27 lipca 2006 r. II BP 11/06, OSNP 2007, nr 15-16, poz. 223 oraz z dnia 25 maja 2007 r., III CNP 30/07, niepubl.).

Przepis art. 424¹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga uprawdopodobnienia szkody, spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy. W uzasadnieniu postanowienia z dnia 23 marca 2006 r., IV CNP 23/06 (OSNC 2006, nr 6, poz. 110) Sąd Najwyższy zauważył, że uprawdopodobnienie występuje w wielu przepisach Kodeksu postępowania cywilnego (art. 50, 162 § 2, art. 243, 730¹), jednakże w żadnym z nich nie zostało określone. Jedynie przepis art. 243 k.p.c. stanowi,

że zachowanie szczegółowych przepisów o postępowaniu dowodowym nie jest konieczne, ilekroć ustawa przewiduje uprawdopodobnienie zamiast dowodu. Wypowiadając się we wcześniejszych orzeczeniach w kwestii uprawdopodobnienia, Sąd Najwyższy stwierdził, że sąd może uznać jakieś twierdzenie za uprawdopodobnione tylko wtedy, gdy nabierze przekonania, iż prawdopodobnie tak właśnie było lub jest. Strony w celu uprawdopodobnienia mogą posługiwać się zarówno środkami właściwymi dla zwykłego postępowania dowodowego (np. dokumentami, zeznaniami świadków lub opiniami biegłych), jak i środkami nieuznawanymi przez Kodeks postępowania cywilnego za dowody (np. pisemne oświadczenia osób trzecich, surogaty dokumentów czy tzw. opinie prywatne). Samo twierdzenie strony, że wystąpiła szkoda nie wystarcza do uwiarygodnienia wystąpienia szkody i wywołania u sędziego przekonania o jej wystąpieniu. Spełnienie przewidzianej w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanki uprawdopodobnienia szkody wymaga, aby skarżący powołał w skardze nie tylko wszystkie znane mu fakty, świadczące o związku między zaskarżonym orzeczeniem a spowodowanymi jego wydaniem stratami lub utraconymi korzyściami, ale także wskazał dowody lub co najmniej ich surogaty, uwiarygodniające twierdzenie wyrządzenia szkody (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2006 r., IV CPN 23/03, niepubl.).

Zamieszczony w skardze wywód dotyczący uprawdopodobnienia szkody, spowodowanej przez wydanie zaskarżonego wyroku, nie odpowiada wyżej przedstawionym wymaganiom. Oświadczenie skarżącej, że zaskarżony wyrok spowodował szkodę nie określa rozmiaru (wysokości) szkody. Nie wystarczy do spełnienia tego wymagania przedstawienie relacji między wysokością – zdaniem skarżącej – nienależnych odsetek umownych w chwili wydania wyroku, a zasądzonym świadczeniem głównym. Ponadto skarżąca nie wskazała żadnych środków właściwych dla zwykłego postępowania dowodowego czy też środków nieuznawanych przez Kodeks postępowania cywilnego za dowody w celu uprawdopodobnienia wystąpienia szkody spowodowanej wydaniem wyroku. W tej sytuacji należało uznać, że skarga nie spełnia wymagania przewidzianego w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c.

Wniesiona skarga o stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia nie spełnia także wymagania polegającego na wykazaniu, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe. W literaturze i orzecznictwie przyjmuje się, że ten obciążający skarżącego obowiązek oznacza przeprowadzenie prawniczej analizy przepisów dotyczących środków prawnych, których zastosowanie jest niedopuszczalne lub które z innych przyczyn nie mogły odnieść skutku. Zgodnie z art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. skarżący musi „wykazać” (a więc nie „wskazać”, „przytoczyć” czy „uwiarygodnić”), że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Podkreśla się, że nie chodzi tylko o skargę kasacyjną czy skargę o wznowienie postępowania, ale także o inne środki prawne pozwalające na zmianę lub uchylene orzeczenia, ewentualnie służące pozbawieniu lub ograniczeniu wykonalności (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2006 r., III CNP 23/05, OSNC 2006, nr 7-8, poz. 140).

Tymczasem skarżąca poprzestała na stwierdzeniu, że „w obecnym czasie wzruszenie orzeczenia nie jest możliwe (...) sprawa znajduje się na etapie egzekucji komorniczej”. Okoliczności podane przez skarżącą nie mogą zatem być uznane za spełniające wymaganie przewidziane w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji postanowienia (art. 424⁸ § 1 k.p.c.).